herpy

GEKKOER

Tokaygekko

Gekko gecko

Sydøstasiens store, højrøstede klatrer med blågrå krop, orange pletter og et kald, der lyder to-keh. *Gekko gecko* er imponerende og intelligent, men også forsvarsvillig og bidsk, og den er ikke et dyr for den, der gerne vil have sit krybdyr i hånden.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Tokay gecko Tidligere navn: *Lacerta gecko* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-35 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Regnskov og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Hotspot	**30-35 °C**
Temperatur, nat	**23-26 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Kuld pr. år	**4-8**
Inkubation	**60-180 dage** ved 25-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES bilag II og i EU's bilag B (forordning 338/97) siden december 2019, efter at der i årevis er taget millioner af vilde dyr til handlen. Køb kun dyr med dokumentation for lovlig oprindelse, helst opdrættet i fangenskab, og gem papirerne. Ved indførsel fra lande uden for EU kræves CITES-tilladelser. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Tjek de aktuelle danske regler hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, før du køber.

Om arten

Gekko gecko er en af verdens største gekkoer. Voksne dyr bliver typisk 25-35 cm inklusive hale, og hannerne er større end hunnerne med bredere hoved og kraftigere kæber. Kroppen er blågrå, ofte med et turkis skær, og tæt besat med orange eller rustrøde pletter. Øjnene er store og gyldne med lodret pupil. Under tæerne sidder lameller med millioner af mikroskopiske hår, som hæfter på næsten alt, også lodret glas.

Arten blev beskrevet af Linné i 1758, og det videnskabelige navn efterligner hannens kald, et højt, gentaget to-keh, som han bruger om natten til at markere sit territorium. Der skelnes mellem to underarter, *Gekko gecko gecko* og *Gekko gecko azhari*, men hvor grænsen går, og om der gemmer sig flere arter under navnet, er stadig til debat.

Arten er en af de mest forsvarsvillige gekkoer i handlen. Den hvæser, spærrer gabet op og bider, og bidet gør ondt og kan give blod. Den holder fast med kæberne, så man skal ikke rive den løs, men vente, til den slipper. Mange dyr bliver roligere med tiden, men sjældent egentlig tamme. Det er et dyr, man ser på og passer med respekt.

Mange dyr i handlen er fanget i naturen og ankommer ofte udtørrede, afmagrede og fulde af parasitter, så køb altid opdrættede dyr. Farve og tegning varierer meget, og der er avlet farveformer frem med fx mere sort eller mere rødt i pletterne.

Udbredelse og levested

Gekko gecko lever naturligt i store dele af Syd- og Sydøstasien: fra Bangladesh, det nordøstlige Indien, Nepal og Bhutan gennem Myanmar, Thailand, Cambodja, Laos og Vietnam til Malaysia, det sydlige Kina (bl.a. Yunnan, Guangxi og Hongkong) og Taiwan. Mod syd og øst findes den på de indonesiske øer, på Filippinerne og i Timor-Leste. Typelokaliteten for underarten *gecko* er Java, og for *azhari* er det Barkal i Chittagong Hill Tracts i Bangladesh.

Arten er desuden indført og har dannet bestande i bl.a. Florida, på Hawaii, på Martinique og i Mexico. De hører ikke til den naturlige udbredelse og er ikke med på kortet.

> **Oprindelig udbredelse:** Bangladesh, Indien, Nepal, Bhutan, Myanmar (Burma), Thailand, Cambodja, Laos, Vietnam, Malaysia, Kina, Taiwan, Filippinerne, Indonesien og Timor-Leste.

LEVESTED

Gekko gecko er knyttet til træer og klipper i tropisk skov, men den er meget tilpasningsdygtig. Den findes i regnskov, i skovbryn, i plantager og i landbrugsland tæt på mennesker, hvor den bor i hule træer, klipperevner og under tagene på husene. Mange steder er den en velset gæst, fordi den æder kakerlakker og andre skadedyr.

Klimaet er varmt og fugtigt hele året med en tydelig regntid. Om dagen ligger temperaturen ofte på 25-32 °C og om natten et par grader lavere. Gekkoen er nataktiv og tilbringer dagen i en sprække, ofte tæt sammen med sin partner. Yngletiden strækker sig groft sagt fra efteråret til forsommeren, og regnvejr ser ud til at sætte gang i æglægningen.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 60 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde), og en særlig stor han bør have 90 × 60 × 120 cm. Et par kan bo i samme terrarie, men så skal der være plads til at gå hinanden af vejen og flere skjul i forskellige højder. *Gekko gecko* er territorial og holdes helst alene, og to hanner må aldrig gå sammen. Lige store unger kan gå sammen en tid, men skal skilles i løbet af de første måneder.

Vælg et terrarie af glas, PVC eller træ med låger i fronten, som holder på varme og fugt, og sørg for god ventilation. Indret med kraftige grene, korkrør og korkplader, så dyret kan klemme sig ind i smalle sprækker. Skjulene skal være til at kigge ind i og så rummelige, at du kan få en hånd ind, hvis det bliver nødvendigt. Levende planter som pothos eller kunstige planter giver dækning.

Som bund er kokosmuld eller en bioaktiv blanding med bænkebidere og springhaler et godt valg. Bunden skal være fugtig, men ikke våd. Fjern efterladenskaber fra hjørnerne, og hold lågerne låst, for gekkoen er lynhurtig og smutter let ud.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Gekko gecko vil have det varmt. Om dagen skal der være 26-29 °C i terrariet med et varmt sted under en lampe på 30-35 °C. Omkring 32 °C på varmestedet passer de fleste dyr. Om natten kan temperaturen falde til 23-26 °C, og i de fleste hjem kræver det en svag varmekilde uden lys, fx et keramisk varmelegeme.

Sørg altid for en temperaturforskel, så dyret selv kan vælge mellem varme og køligere zoner. Mål med et digitalt termometer både foroven og forneden, og styr al varme med termostat. Stærk varme og lav luftfugtighed tørrer dyret ud. En gekko, der sidder med åben mund eller hele tiden gemmer sig i den køligste ende, har det for varmt.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 60-80 %, målt midt i terrariet. Spray grundigt om aftenen og let om morgenen, så fugtigheden stiger om natten og falder igen i løbet af dagen. For lav fugt giver hudrester, der sidder fast, mens konstant våde forhold giver mug og hudproblemer, så ventilationen skal være i orden.

Gekko gecko drikker dråber fra blade og ruder, men stil også en lav skål med frisk vand, og skift vandet hver dag. Et hygrometer viser, om rytmen holder.

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og kan leve uden UVB, når den får D3-vitamin som tilskud, men i dag anbefales et svagt UVB-lys, og det er særlig værdifuldt for avlshunner. Brug et UVB-rør til skyggedyr (Ferguson-zone 1), fx et T5- eller T8-rør på 5-7 %, over netlåget i den ene side, så UV-indekset højst er 1-2 ved de øverste grene. Resten af terrariet skal have skygge. Skift røret hver 12. måned.

Hav lyset tændt 12 timer om dagen, gerne styret af et tænd-sluk-ur. Om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Gekko gecko er insektæder. Grundfoderet er fårekyllinger og dubia-kakerlakker, suppleret med græshopper og af og til voksmøllarver, hornorme eller zophobas for variationens skyld. Foderdyrene skal være mindre end gekkoens hoved og have fået godt foder et par dage, før de gives videre. Pudr dem med kalk, og giv jævnligt et multivitamin.

Unge dyr fodres hver dag, voksne hver anden til tredje dag med så meget, som de spiser på omkring fem minutter. En nyfødt mus kan gives som godbid, højst et par gange om måneden. Især hanner bliver let for fede, så hold øje med vægt og kropsform.

Avlshunner har et stort behov for kalk og D3. Giv dem ekstra, og følg deres vægt.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Gekko gecko er hurtig, stærk og forsvarsvillig. Den hvæser, gaber og farer frem, når den føler sig truet, og et bid kan gå gennem huden. Grib ikke ud efter den, og regn ikke med, at den bliver tam. Mange dyr lærer med tålmodighed at tage foder fra en pincet, og nogle falder til ro med tiden, men det er et dyr at se på, ikke at have i hånden.

Hannens to-keh kan høres langt, især om natten, og det er værd at tænke på, hvis terrariet skal stå i soveværelset. To hanner må aldrig gå sammen, og også hunner kan slås. Et par fungerer kun, hvis dyrene passer sammen. Et godt tegn er, at de sover i samme skjul, og ellers skal de skilles.

Nye dyr skal have et par uger i fred til at falde til, og rengøring og fodring skal foregå roligt og uden pludselige bevægelser.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har større hoved, kraftigere kæber og en tydelig, V-formet række af porer foran kloakken samt en bule ved halens rod. Hos hunnerne er porerne små eller utydelige, så kønnet ses sikrest på halvvoksne og voksne dyr. Kønsmodenheden angives til mellem 12 og 36 måneder, men det er dyrets størrelse og tilstand, der tæller. Hunner bør først sættes i avl, når de er fuldvoksne og i god foderstand, og helst ikke før 18 måneders alderen.

PARRING

Sæt en sund han sammen med en hun, når begge er i god form. Ikke alle par passer sammen, så hold øje med dem de første dage, og skil dem, hvis den ene bliver aggressiv. Brug aldrig to hanner, og husk, at en anden hun kan æde æggene.

I naturen yngler arten groft sagt fra efteråret til forsommeren, men i fangenskab kan den yngle hele året. Det første kuld kommer omkring en måned efter parringen. Giv gerne hunnen en pause efter tre til fire kuld, så hun ikke bliver slidt op.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger to hårdskallede æg ad gangen og klistrer dem fast på en lodret flade, ofte i en smal sprække eller mellem to plader. Der går omkring en måned mellem kuldene, og det bliver typisk til fire til otte kuld i sæsonen.

Giv hunnen egnede steder at lægge, fx to flade stykker korkbark eller skifer med 2-5 cm imellem. Æggene limes fast og skal ikke graves ned. Hold øje med hunnens vægt og kalkreserver, og giv rigeligt med kalk og insekter i hele sæsonen. Især vildfangede hunner kan bryde sammen af kalkmangel.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

INKUBATION

Æggene sidder så fast, at de ikke kan pilles løs uden at gå i stykker. Lad dem blive siddende, hvis temperatur og fugt er i orden, og beskyt dem mod de voksne, eller flyt hele pladen eller skjulet med æggene til en inkubator. Hold dem ved 25-30 °C med høj luftfugtighed, fx med fugtig vermiculite eller kokosmuld i nærheden, men uden at de bliver våde. Under 24 °C og over 32 °C dør fostrene lettere.

Inkubationstiden varierer meget, fra omkring 60 til 180 dage, og som regel regner man med 90-120 dage. Jo varmere, jo kortere tid. Det er uafklaret, om temperaturen påvirker kønnet. Måske giver lav temperatur flest hunner og høj temperatur flest hanner, men kønnet kan også være genetisk bestemt. Regn derfor ikke med at kunne styre kønnet med temperaturen.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 5-8 cm lange ved klækningen og æder deres egen hud ved det første hudskifte. *Gekko gecko* vogter sine æg, og forældrene tåler ofte ungerne de første par måneder, så de kan gå sammen så længe, men ungerne kan også flyttes med det samme. Senest omkring seks måneders alderen skal de have hvert sit terrarie, fordi de ellers begynder at slås.

Giv små insekter, der ikke er bredere end afstanden mellem ungens øjne, fx små fårekyllinger og frugtfluer, hver dag og pudret med kalk med D3. Hold samme temperatur og fugt som hos de voksne, spray dagligt, og vej ungerne jævnligt.

Sundhed og typiske fejl

Gekko gecko er hårdfør, når den holdes rigtigt. De typiske problemer er:

- Vildfangede dyr er ofte udtørrede, afmagrede og fulde af parasitter. Køb opdrættede dyr. Har du et vildfanget dyr, så sørg for, at det drikker og spiser, før det behandles for parasitter, og lad en krybdyrdyrlæge undersøge en afføringsprøve.
- For lidt kalk og D3, især hos avlshunner, giver bløde knogler og kramper. Pudr foderet, og giv svagt UVB.
- For lav luftfugtighed giver hudrester på tæer og hale, som kan snøre en tå af. Fugt og løsn dem forsigtigt.
- For våde forhold uden ventilation giver mug, svamp og hudinfektioner.
- Fedme, især hos hanner. Hold øje med vægten, og begræns de fede foderdyr.
- Bid og skader efter slagsmål, hvis dyrene ikke er skilt ad, eller der er for få skjul.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger, hele tiden sidder med åben mund eller har svært ved at skifte hud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.